

var enedes om at udtale, at en Rømning af 3die Zone var en bydende Nødvendighed, for at man kunde faa en fri Afstemning indenfor Afstemningsomraaderne.

I Mellemtiden havde Ministeriet Zahle faaet H. P. Hanssen udnævnt til sønderjysk Minister. Det skete imod den Forudsætning, som var til Stede, da det politiske Udvalg blev nedsat. Jeg ser, at det ærede Medlem for Ringsted-Kredsen (Zahle) ryster paa Hovedet. Hvis det skal udtrykke Tvivl, har det ikke nogen Hjemmel, thi det ærede Medlem sagde netop selv som Minister, at der skulde ingen Sag vedrørende Sønderjylland afgøres, uden at den skulde forelægges for Udvalget. Men her var en Sag vedrørende Sønderjylland, som blev afgjort, inden man forelagde den for Udvalget. Ogsaa dette gjorde et meget nedslaaende Indtryk paa os. Det er min Overbevisning, at var Sagen blevet forelagt for Udvalget, saa havde man faaet en bedre Løsning end den, Ministeriet havde fundet. Saa havde man faaet en Løsning, som havde kunnet holde ogsaa i dette Øjeblik, nemlig H. P. Hanssens Udnævnelse som Regeringskommissær vedrørende sønderjydske Sager. Det vilde have været heldigt for Ministeriet, det vilde have været heldigt for H. P. Hansen, det vilde have været heldigt for den sønderjydske Sag og for os alle, om man havde valgt den Fremgangsmaade. H. P. Hanssen vilde saa fremdeles have siddet som sønderjysk Kommissær i dette Øjeblik.

Der er bebrejdet H. P. Hanssen adskilligt, og meget af det, der er sagt, er efter mit Skøn ikke retfærdigt; jeg har flere Gange haft Lejlighed til ved Møder og lignende at tage ham i Forsvar. Jeg kan heller ikke overfor den Mand nogen Sinde glemme alt det Arbejde, han har udrettet i den tyske Rigsdag og hjemme ved at organisere Danskhedens Sag i Sønderjylland, og jeg vil altid holde ham det til gode. Men jeg finder, at den Maade, det daværende Ministerium fik ham udnævnt paa, og ogsaa den Maade, hvorpaa forhenværende Minister Rode i Dag drog hans Navn frem, ikke har været til Gavn hverken for Sagen eller for H. P. Hansen. Han kan ikke drages ind i eller paa nogen Maade anvendes i disse Forhandlinger som en Del af det, der skal strides om ved det kommende Valg.

Efter Debatten om Rømningen af 3die Zone og efter som Tiden skred frem, rejste der sig en Agitation hos Tyskerne mod Fredstraktatens Bestemmelser. Rigskansler Bauer var i Flensborg og Tønder

for at holde Møder, og han udtalte sig paa en Maade, som maatte vække den største Modstand hos os herhjemme. I Flensborg udtalte han, at henset til hele den historiske Udvikling maatte man sige, at Flensborg altid havde været en tysk By, og at Grundlaget for Flensborgs Liv og Fremtidslod laa i Tyskland, og i Tønder udtalte han sig stærkt for, at Tyskerne der skulde bevare Tyskheden, og videre for, at han troede paa, at Fredstraktaten burde og maatte kunne ændres, naar man fik en Overenskomst derom med den danske Regering. Han udtalte sig meget smigrende om det danske Ministerium, om det Venskab, han havde staaet i til det, og han lod sig interviewe til Dagbladet „Politiken“, ved hvilken Lejlighed han fremsatte Udtalelser, der herhjemme vakte den største Opmærksomhed.

Man skulde nu have troet, at naar Statsministeren efter at have set disse Udtalelser og efter at have læst Rigskansler Bauers Udtalelser i „Politiken“ skulde ud at tale, vilde han have fremsat en kraftig Protest imod disse Udtalelser. Det havde man kunnet vente af Chefen for et dansk Ministerium. Man havde kunnet vente, at han vilde have protesteret mod Udtalelsen om, at Flensborg historisk set var en tysk By, og man kunde have ventet, at han havde protesteret mod, at der kunde være Tale om, at vi sammen med Tyskland kunde ændre Fredstraktaten og henvende os til Paris for at faa den lavet om. Men Statsministeren udtalte intet af dette i Ringsted; han tav med det, han skulde have talt om, og gav sig til at tale om Ting, han hellere maatte have tiet med. Han talte om, at vi skulde have en Nationalstat, og at vi kunde være betænkelige ved at modtage saadanne Mennesker, som var tyske i Gaar, men for Pengefordels Skyld stemte dansk i Dag og maaske var tyske igen i Morgen. Disse Udtalelser var efter vort Skøn — og med vort Skøn mener jeg Venstres — aldeles ikke paa deres Plads, de var ikke paakrævede, og de var saarende for de Mænd og Kvinder i Flensborg, som vilde stemme for Danmark. Alt dette, jeg her har anført, har gjort, at vi i Venstre mere og mere fik den Opfattelse, at i den sønderjydske Sag viste Ministeriet Zahle stor Kølighed. Det er et mildt Udtryk for den Opfattelse, vi fik af Ministeriets Stilling.

Der blev holdt mange Møder her i vort Land forud for Afstemningen i Flensborg. Jeg fandt, og jeg tror, at mit Parti fandt — vi var fuldkommen enige i den